

OPERA SPANGA

het Verona van Weststellingwerf

**HET
NOORDELIJK
OPERAHUIS
VOOR
NIEUWE EN
OUDE OREN
2021-2024**

1. Het Noordelijk Operahuis voor nieuwe en oude oren

Hét operagezelschap voor het culturele bewustzijn van regio Noord

Stichting Spanga het Verona van Weststellingwerf (Opera Spanga) brengt in het Friese buurtschap Spanga, met een trackrecord van meer dan dertig jaar, maatschappelijk relevante operaproducties in een vitale relatie met de directe omgeving. Wij werken vanuit de bevoegenheid om het genre van nieuwe impulsen te voorzien. Het gelaagde en veelkoppige medium opera toont voor ons praktisch alles waartoe een mens in staat is - ook al zijn donkere kanten. De kernboodschap van onze spannende en eigentijdse opera's laat niemand onberoerd. De beelden die we creëren hebben rechtstreeks betrekking op onze oer-gevoelens over het paradijs, haat, hel, liefde, over onze angst voor de Apocalyps, die een even lang leven beschoren is als onze eigen doodsangst. Deze thema's zijn uitdagend voor de kenners, aantrekkelijk voor liefhebbers én voor nieuwkomers, voor het publiek én de makers.

Artistieke kwaliteit

De voorstellingen van Opera Spanga worden stevast goed beoordeeld in de nationale en internationale pers. In de periode 2017-2019 speelden we 47 voorstellingen van 6 producties, uitgevoerd op 11 locaties in 4 landen. Daarnaast brachten we in 2018 en 2019 een uitgebreid randprogramma. Onze vier operaspeelfilms zijn nog steeds wereldwijd te zien: bij het Engelse The Arts Channel, op buitenlandse televisiestations via onze Duitse distributeur Major Entertainment en bij iTunes. In de zomer van 2019 verscheen het boek *Opera in het weiland. 30 jaar rebellie in Spanga* geschreven door voormalig NRC Handelsblad-redacteur Kasper Jansen.

De transformatie

Vanaf 2020 richten we ons, op onze nieuwe locatie waar jaarrond gewerkt kan worden, op mensen vanaf 12 jaar. Jongeren maken in schoolverband bij ons al vroeg kennis met een muziekgenre dat niet vanzelfsprekend deel uitmaakt van hun belevingswereld. De jonge kijkers komen in contact met opera als actuele kunstvorm. Ze worden gestimuleerd te reflecteren op hedendaagse thema's in relatie tot hun eigen wereld. Het jonge publiek identificeert zich gemakkelijk met onze jonge cast. In onze talentontwikkelings trajecten moedigen we jonge zangers, muzikanten en makers aan om het medium opera met hun frisse talent te omarmen.

Activiteiten Noordelijk Operahuis:

- Zomerproducties met jong talent én gevestigde namen voor volwassen publiek.
- Een 2.0-versie van de zomerproductie voor voortgezetonderwijs onder- en bovenbouw. De opera's zijn vakoverstijgend.
- Winterproducties i.s.m. de conservatoria, talentontwikkeling.
- Workshops voor jong zangtalent n.a.v. de door onszelf ontwikkelde lesmethode.
- Belevingsprogramma's voor vo onder- en bovenbouw.

Voorsprong op onze nieuwe ambities

In het verleden maakten we incidenteel voorstellingen voor oude én nieuwe oren mét jong talent in diverse disciplines:

- *Meneer en Mevrouw Macbeth* i.s.m. Jeugdconcerten van het Concertgebouw (2008)
- *Carmen in Delfzijl* (2010) i.s.m. Ivak, centrum voor de kunsten Delfzijl
- *Is this Tosca?* (2010), op het repertoire genomen door Sinfonia Rotterdam
- *Macbeth* i.s.m. vijf academies en meer dan 100 studenten, Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Tilburg (2013)
- *Romeo & Julia, het paradijs ligt onder de voeten van je moeder* i.s.m. Frysk Jeugd Harmony Orkest (2013)
- *The Electric Flute* (2015), i.s.m. Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Tilburg en D'Drive, Leeuwarden
- *Het mislukte debuut* (2015/2016), i.s.m. Frysk Jeugd Harmony Orkest, Kunst & COO en de Fryske Blaasakademy als onderdeel van het educatieve project MuzykFirus
- *Anne & Zef* (2015, Amsterdam; 2016, tour door Nederland; 2017, Holocaust Museum Amsterdam; 2018, Albanië/Kosovo; 2019, Duitsland; 2021 China, Spanga) i.s.m. Nederlands Philharmonisch Orkest, Nederlandse Ambassade en Syri Blue, Tirana/Albanië
- *Corto Maltese*, i.s.m. Teatru Manoel Youth Opera en Valletta2018, Valletta (2018)

- *Aida* i.s.m. MCast, School for the Creative Industry Malta en D'Drive, Leeuwarden (2018, Spanga/Malta). Internationaal jong talent werkte mee in alle disciplines; decor-/kledingontwerp, cameraoperator, video, make-up-artiest, acteurs en zangers.

De intensieve en vruchtbare samenwerking met de Maltese en Nederlandse kunstopleidingen, tussen 2016 en 2018, was het startpunt om een nieuwe werkwijze te ontwikkelen; jong (internationaal) talent werkt onder begeleiding van het artistieke team in diverse disciplines mee aan het creatieve proces.

Met de zomerproductie van 2020, *WAKE UP! Twee opera's over onverdraagzaamheid voor nieuwe en oude oren en een intensief belevingsprogramma* nemen we een voorsprong op een van onze ambities; we presenteren voor de vo- bovenbouw en het (v)mbo *The Others*, een voorstelling over angst voor de ander. Voor de onderbouw brengen we de opera *Anne & Zef*, zodat alle leerlingen van één middelbare school een aansprekende opera-ervaring kunnen opdoen.

2. Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingen die onze artistiek inhoudelijke uitgangspunten versterken

We kiezen onze partners op basis van organische keuzes. De Academy of Music and Performing Arts van Fontys (AMPA), Tilburg is onze partner. De medewerking van de studenten aan onze operaproducties wordt als project met bijbehorende ECTS opgenomen in het curriculum van AMPA. Daarnaast bieden we de jonge muzikanten en zangers van de afdeling klassieke muziek van ArtEZ Conservatorium te Zwolle een podium. Conservatorium studenten inspireren ons en ze verrassen het publiek.

We zetten in op langdurige samenwerkingen met middelbare scholen en roc's, die ieder jaar met een nieuwe groep leerlingen naar een van onze voorstellingen komen. Onze educatiepartners Kunst & COO, Keunstwurk en Leermeesters helpen ons de scholen te bereiken en de belevingsprogramma's van jaar tot jaar af te stemmen op de belevingswereld van de jongeren. Met Tûmba, het kenniscentrum voor discriminatiezaken, diversiteit en gelijkheid te Leeuwarden werken we samen aan de inhoudelijke en praktische uitvoering van onze belevingsprogramma's. Met het Noord Nederlands Orkest en de provincie Drenthe werken we in 2022 samen, omdat de historische thematiek van de opera aansluit bij het noordelijke landschap en het Noord Nederlands Orkest een artistiek uitdagende partner voor ons is.

We exporteren Fries aanbod naar Teatru Salesjan, Sliema, Malta, waarin we een spannende buitenlandse equivalent hebben gevonden. De hechte samenwerking met de Maltese en Friese beroepsopleidingen die in 2018 ontstond, hopen we te kunnen continueren. De culturele verschillen werken geestverruimend.

De reprise van *Anne & Zef* produceren we samen met het Residentie Orkest in Den Haag. De operaspeelfilm *The Other*, een samenwerking met het Rosa Ensemble is nog o.a. te zien op podium Hoogcruts, Limburg.

3. Inhoudelijke profilering: talentontwikkeling

We richten ons in twee fases op talentontwikkeling. De eerste fase is reactief; jongeren in het voortgezet onderwijs maken in schoolverband kennis met het medium. Ze worden gestimuleerd in hun denken maar ook de liefde voor het vak kan worden aangewakkerd. Tegelijkertijd bouwen we aan het publiek van de toekomst. De volgende fases zijn actief; zangers en musici van conservatoria werken mee aan de producties; createurs van mbo's maken (video)decors/kostuums; jonge makers werken mee aan alle facetten van de voorstelling.

Presentatie- en maakruimte: kruisbestuiving van gevestigde namen en jong talent

Het Noordelijk Operahuis wordt bevolkt door gevestigde én jonge makers die zowel de verbale als muzikale taal van vandaag spreken en de creatieve reikwijdte hebben om het verleden naar het heden te vertalen. Zij zijn verantwoordelijk voor de art-direction, make-up-ontwerp en de sfx/video-edit. Onze ideale omgevingsfactoren - een plek die wars is van conventies en gerichte mogelijkheden biedt om de liefde voor het medium te ontwikkelen - geven jong talent een uiteenlopend scala aan kansen. Een bijkomend effect is dat de zichtbaarheid van jonge talenten in onze producties de sector voedt en stimuleert tot aanwas, zowel in het professionele- als het amateurcircuit, zowel onder toeschouwers als makers. We creëren een klimaat waarin cast en crew worden gestimuleerd om het publiek de thema's van de opera aan den lijve te laten ondervinden

De makers krijgen bij ons door de intensieve langdurende voorbereidingen en gedegen begeleiding, de kans concessievolle producties van vlees en bloed te creëren. Onze producties tonen geen marionetten in een esthetisch spel. Esthetiek overwoekert en gaat een onmenselijk abstract leven leiden.

De cast wordt, d.m.v. audities in binnen- en buitenland, gevormd door gevestigde en jonge zangers. Zij hebben met elkaar gemeen dat ze met hun stem én lichaam vorm kunnen geven aan het artistieke concept, aan de intrinsieke intenties van een opera. De zangers verkiezen de inhoud boven de esthetiek van het zingen. Dit kan alleen als ze hun zangtechniek goed beheersen. (Jonge) zangers hebben, in tegenstelling tot acteurs, vaak niet geleerd om diep in het verhaal te duiken en een effectieve vertaalslag te maken. Mede hierom ontwikkelt artistiek leider Corina van Eijk, samen met een zanger en een theaterdocent, een lesmethode waarin zij zangers en jonge operaregisseurs handvaten biedt.

4. Artistiek inhoudelijke visie

Inhoud boven vorm, de immense rijkdom van het medium

In 2017-2020 produceerden we vier klassiekers, waarvan twee uit de top-10. Een klassieker wordt niet voor niets een klassieker. De onderwerpen en de muzikale thema's hebben door hun kracht en kwaliteit in de loop der jaren een plaats veroverd in ons universeel bewustzijn: kunst als middel om bewustwording te prikkelen en ethisch denken te stimuleren. De klassiekers uit de operageschiedenis zijn geschikt voor dit doel. Zij spreken een jong en breed publiek op veel lagen aan: op het dramatische, het muzikale, het taalkundige en op het gebied van vorm en inhoud. Maar ook vermaken deze klassiekers ons door al deze lagen bij elkaar op te tellen. We willen moderne klassiekers maken, waarmee we bedoelen dat we in sterke beelden een taal proberen te spreken die duidelijk en theatraal is. De klassiekers worden teruggebracht tot hun archaische betekenis, terug tot op het bot, tot alleen de zuivere, smakelijk of onsmakelijke ingrediënten overblijven en de zeggingskracht onversneden voorgeschoteld wordt. Ook in de komende periode produceren we enkele klassiekers.

De componist heeft het werk voor ons gecreëerd. Met geduld, intelligentie en inlevingsvermogen moet de zeggingskracht eruit worden gehaald. Het publiek moet er naar kijken en de rijkdom van de inhoud in zijn volheid tot zich kunnen nemen. Orkest en zangers vertellen allemaal hetzelfde verhaal, gedichteerd door tekst en muziek. Niemand laat zich intimideren door de grootsheid van het medium. Deze ogenschijnlijk logische werkmethode blaast elke opera nieuwe levensadem in. Een manier om nog dichterbij de huid van de personages te komen, ze dus nog beter te kunnen begrijpen en dus nog dichterbij de inhoud te zitten, is het gebruik van videoprojecties. De makers verrijken het medium opera met film.

De invloed van speelstijlen op het publiek

De mens is in beweging: gedachten worden gevormd, grillig, zonder vooropgezet plan; ze ontstaan. Om dit natuurlijke en spannende proces in opera te benaderen, moet tijdens de regie en muzikale voorbereiding en het repetitieproces elk woord, elke noot, elke pauze minutieus worden aangeraakt. Het innerlijk van de personages, hun handelingen, hun fysiek moeten ontstaan. Op die manier lijkt de gezongen taal in opera op onze dagelijkse taal en op oprechte communicatie. Het publiek, jong en oud, geoefend en leek, ziet dan in een artificiële setting, op een zo natuurgetrouwe mogelijke manier, de gedachten van de personages ontstaan.

Dit proces wat we 'verdiepen is het nieuwe vernieuwen' noemen, kost zowel in de voorbereiding als tijdens de repetities tijd. Zonder repetitietijd is er geen verdieping en dus geen optimale overdracht van de inhoud mogelijk.

De snelheid van hun geest heeft iets van een dodelijke beet

In de loop van de geschiedenis is de manier waarop verhalen verteld worden, essentieel veranderd. Jongeren hebben een totaal andere ritme- en tempo-ervaring. De snelheid van hun geest heeft iets van een dodelijke beet. Zij verwerken snel en veel input en halen daar hun verhaal uit. Met deze kennis in ons achterhoofd maken we opera's.

Alles waar Opera Spanga haar scherpte en originaliteit aan te danken heeft, komt uit het werk zelf

Er wordt per productie met verschillende orkest- en koor-omvang gewerkt. Het verhaal moet verteld worden zoals de makers het willen vertellen, altijd de partituur en het libretto volgend. De liefde voor het kunstwerk en de componist zijn het uitgangspunt, op het moment dat, onafhankelijk van welk obstakel dan ook, de keuzes worden

gemaakt. Een 36-koppig heksenkoor kan gezongen worden door drie vrouwen; coupures worden gemaakt daar waar het verhaal onnodig stopt.

Er wordt altijd in de oorspronkelijk gecomponeerde taal gewerkt. Bij meesterwerken is de klank van de taal en de inhoud één. Verstaanbaarheid van het werk zit niet in de taal, maar in de manier waarop het wordt vormgegeven. We zouden graag de jonge makers de enorme rijkdom van opera in zijn volheid laten ervaren - om er dan vervolgens speelser dan speels mee om te kunnen gaan. De jonge instrumentalisten en zangers ervaren door de kleine bezettingen een enorme verantwoordelijkheid voor het eindproduct. Ze zijn niet alleen onderdeel van het geheel; ze *zijn* het geheel.

Muzikaal leider Tjalling Wijnstra speelt soepel in op de theaterale benodigdheden die de Opera Spanga producties kenmerken. Hij weet onder uitdagende condities (spelen in een half open tent, in een uitgegraven orkestbak in het weiland, bij 40 of 12 graden) een buitengewone muzikale prestatie te leveren.

5. Inhoudelijke profilering: maatschappelijke impact

Het overstijgend belang

We leven in een tijd die beheerst wordt door de media. Het gevolg hiervan is een ode aan de tijdelijkheid. We hebben tijdelijke banen, tijdelijke relaties, tijdelijke huizen, veelal op journalistiek gerichte tijdelijke kennis, en soms een tijdelijk, inwisselbaar uiterlijk. De prijs die wij voor dit oeverloze consumeren betalen, heet onrust. Een groot deel van onze tijd gaat op aan het najagen van lucht, aan het najagen van zaken waaruit eer noch geluk te halen is. Het is ons inziens niet de taak van kunst vergetelheid (eigenlijk een voortzetting van de dagelijkse realiteit) of amusement te bieden. In deze tijd van vluchtigheid is de noodzaak voor bestendige ontmoetingen groot. Met bestendige ontmoetingen bedoelen wij het in contact komen met thema's die er wezenlijk toe doen. Wij willen mensen middels ons werk verbinden en laten inzien dat ze het als individu niet redden, maar een gemeenschap moeten vormen, liefst een delende gemeenschap. Dit verbinden, misschien nu belangrijker dan ooit omdat de wereld virtueel dreigt te worden, is een van onze onderliggende dragende thema's.

Mienskip in het moeras; we voorzien in een nationale en regionale behoefte

Opera Spanga zet sinds 1989 Spanga op de Friese en nationale kaart. Het is een organisch ontstane operatraditie die niet meer weg te denken is uit het noordelijke culturele landschap. Het is een levensbehoefte in de regio geworden, zowel voor de betrokkenen als voor de bezoekers. De locatie is belangrijk voor het ontwikkelklimaat. Van Eijk voelt in Spanga nog steeds een ongekeerde vrijheid, die haar de gelegenheid geeft om samen met haar team, producties te maken die de rafelige randen van de mens toont. De jonge makers kunnen deze vrijheid in het Noordelijk Operahuis gebuiken om zich optimaal te ontwikkelen. De medewerking van de gemeenschap (mienskip) is van groot belang voor het slagen van de producties. Enkele generaties maakten bij ons, voor en achter de schermen, voor het eerst kennis met theater.

Confronteren of converseren

Wil het medium opera overleven en zich ontwikkelen, dan moet er hartstochtelijk - als met een levend wezen - met haar worden omgesprongen. Keuzes die grensoverschrijdend zijn, werken drempelverlagend. Er moet net zo lang aan een opera getrokken worden totdat het leven ervan afspat. We willen de verwondering laten herleven en de poëzie aanwakkeren. Dat doen we door de confrontatie met het (jonge) publiek aan te gaan. Ongemakkelijkheid kan daarbij horen.

Educatie: verkennen, verbreden, verbinden en smaakontwikkeling

Voor jongeren is het belangrijk om buiten hun eigen belevingswereld op pad te gaan en in aanraking te komen met onbekende werelden. Een eigen identiteit ontwikkelen, door verbinding te maken met de maatschappij, is onontbeerlijk om een compleet mens te worden. Blikverruiming en het ervaren van sterke emoties kunnen ervoor zorgen dat we in ons dagelijks leven anders gaan handelen. Een individuele positieve beleving kan zijn uitwerking op de hele maatschappij hebben.

Jongeren kennen opera doorgaans niet en over smaak valt niet te twisten, maar het format van Opera Spanga - opera op een creatieve festivalachtige locatie, in de Weststellingwerfse natuur, ver weg van de dagelijkse

beslommeringen - met bijzonder getalenteerde en jonge en benaderbare artiesten een spannende opera meemaken, maakt dat ze persoonlijk worden betrokken en hun emoties direct worden aangesproken. De belevingsprogramma's waar educatieve principes als ervaren, maken en doen, reflecteren, beleven, en een kritische en toetsende houding ten opzichte van de inhoud van de opera de basis vormen, worden vóór en ná de voorstelling op ons terrein gehouden.

6. Als de wereld een paradijs was, hoefden wij geen opera's te maken

Voortschrijdend inzicht

Naast reprises van *The Others* en *Anne & Zef* kiest Opera Spanga ervoor om de volgende jaren ook weer twee opera's te produceren die het gezelschap eerder maakte. We brengen opnieuw *Carmen* en *Don Giovanni*. Het voortschrijdend inzicht en de voortdurende verandering van de maatschappij zorgen voor totaal andere producties. Onze cast zal naast veel nieuwe namen bestaan uit onder anderen Aylin Sezer, Francis van Broekhuizen, Graziella Debattista, Marcel van Dieren, Eric Reddet, Tao Tong en David Visser. Deze zangers zingen al jaren in Spanga. Werken met dezelfde mensen zou kunnen betekenen dat alles uiteindelijk op elkaar gaat lijken, maar omdat elke opera opnieuw wordt ontleed verschillen de voorstellingen sterk van elkaar. Ook komen we door eerdere samenwerkingen sneller aan een intensiveringsproces toe. Dit komt de kwaliteit van het eindproduct ten goede.

Carmen, eenzaamheid is een hardnekkige verslaving van Georges Bizet (zomer 2021)

Het lijkt of de jonge vrouw Carmen haar leven in eigen hand heeft, alsof ze exact leeft zoals ze dat zelf wenst. Al vanaf de eerste noot blijkt dat deze ogenschijnlijke swagger geleid wordt door angsten; angst om niet aantrekkelijk gevonden te worden, angst om echt iets aan te gaan met een man, met zichzelf. Angst om haar grootste verslaving, de eenzaamheid, te moeten opgeven. Carmen is een wrak, ze houdt zichzelf staande met drugs, alcohol en onverzadigbare flirtpartijtjes. Waar komt dat gedrag vandaan? En is zij de enige vrouw in dit verhaal die daar last van heeft, of zijn haar vriendinnen Mercédes en Frasquita er niet veel beter aan toe?

Deze voorstelling wordt gemaakt in Spanga in zowel een volwassenen- als een 2.0-versie voor de onder- en bovenbouw. Van middelbare scholieren kan en wil je niet verwachten dat ze twee uur geboeid op hun gat blijven zitten. Creativiteit met het maken van coupures is hier een vereiste. We maken o.a. door middel van een recitatief-achtige stijl de verhaalsprongen. De 2.0-versie gaat ook naar Teatru Salesjan in Malta en naar Hoog Cruys, Limburg. Het publiek zit in een halfopen tent, op een compacte tribune dicht op de actie. De actie kan worden aangeraakt, het publiek kan zich ermee bemoeien. Een gedeelte van de cast en het middelgrote orkest komen van AMPA en ArteZ. De aanvoerders zijn professionele muzikanten van Filharmonie Noord. Voor de scholen ontwikkelen we samen met onze educatiepartners een belevingsprogramma.

Madam Scrooge, een schrijnend komische kerstopera, gebaseerd op A Christmas Carol van Charles Dickens (kerst 2021) wordt geproduceerd i.s.m Werkplaats Walhalla, Rotterdam en is te zien in Theater walhalla, Rotterdam en in Spanga

In *Madam Scrooge* volgen wij het oorspronkelijke plot van Dickens, alleen is de figuur van Scrooge overgebracht naar deze tijd en hier één van de rijkste vrouwen ter wereld. Op kerstavond wordt zij, die haar beslissingen alleen maar baseert op winst, bezocht door de geest van haar zeven jaar geleden overleden zakenpartner die haar een vreselijk leven na de dood voorspelt als zij zo blijft handelen als zij nu doet. Haar kwelgeesten laten haar op diezelfde kerstavond de gevolgen zien van haar gewetenloosheid: honger, oorlogen, een vergiftigde zee en een mondiale klimaatcrisis. Ook voeren ze haar mee naar haar personal trainer Jan-Richard, die zojuist op kerstavond vanwege zijn hiv-besmetting door haar ontslagen is. De ellende van haar gegraai en geschraap, de crisis die zij wereldwijd veroorzaakt en uit winstbejag in stand houdt, spat haar in het gezicht, houdt haar uit de slaap en verandert haar van een inhumane in een humane mens, van een eenzaam, harteloos in een sociaal gevoelig mens. De transformatie van de zakenvrouw Scrooge is van blijvende aard en heeft een onweerstaanbaar en onomkeerbaar effect op het toekomstige economisch handelen in de wereld. Winst en groei, ooit de pijlers van de economie, zijn vanaf deze kerstnacht veranderd in humaniteit en gelijkwaardigheid.

De confrontatie van Madam Scrooge met de rampen die zij in de wereld heeft veroorzaakt, worden haar op beeld getoond. Het filmdoek is tevens decor. Onze muzikaal leider/componist Tjalling Wijnstra bewerkt twintig kerstliedjes,

door de eeuwen heen gecomponeerd, voor drie accordeons en stem. We werken samen met AMPA en met jonge makers van kunstopleidingen voor het filmgedeelte. Deze voorstelling wordt gespeeld in de stal van ons terrein en is geschikt voor iedereen vanaf 12 jaar.

[Radeloos&Redeloos \(2022\) i.s.m Noord Nederlands Orkest, Roas Ensemble en de conservatoria van Zwolle, Tilburg en Groningen](#)

In 1672 beleefde de Republiek der Zeven Nederlanden een verschrikking. Het onverzadigbare Frankrijk van Lodewijk de XIV, het wraaklustige Engeland en de hebbelijke Habsburgse bisschoppen vielen de Republiek van alle kanten binnen. De rijke Republiek met haar sterke vloot maar zwakke leger kon geen kant op. Normaal gesproken sloot zelfs een twistziek gezelschap als de Nederlanders onder externe druk de gelederen. Maar in het rampjaar gebeurde het tegenovergestelde. De twisten tussen prins- en staatsgezinden vormden het probleem. Het volk werd steeds mondiger. De besluitvorming leek het te begeven. Om verdedigingslinies op te werpen, werden dijken doorgebroken. Het land kwam onder water te staan. Banken, scholen, winkels, rechtbanken en schouwburgen werden gesloten. Handelaren gingen met tientallen tegelijk failliet. Het land werd gereduceerd tot Friesland en de stad Groningen in het noorden, de Zeeuwse eilanden en het gewest Holland achter de Waterlinie. Velen waren op de vlucht voor honger, ziektes en oorlogsgeweld. Het land stikte van de plunderende buitenlandse soldaten en verkrachtende deserteurs.

De basis van dit authentieke stuk muziektheater wordt gevormd door zeven gezongen scènes, gescheiden door zeven orkestrale intermezzo's. We volgen een familie door 350 jaar geschiedenis van 1672 tot 2022. De basisspanning wordt gevormd door de vraag of een verenigd gezin sterker is dan één van de zeven onafhankelijke leden - als een metafoor voor de royalistische/republikeinse crisis in Nederland in 1672 en de Europese Unie van nu. De eerste en laatste scène wordt gecomponeerd door Floris van Bergeijk (we werkten veelvuldig samen). De andere vijf scènes worden gecomponeerd door jonge Nederlandse componisten uit allerlei muziekstromingen; van AMPA, ArtEZ en het Prins Claus Conservatorium, begeleid door Van Bergeijk. Het libretto is van de Amerikaanse schrijver Jonathan Levi (eerder schreef hij voor ons drie opera's). Een ensemble van negen zangers en zes instrumentalisten voeren de gezongen scènes uit. De orkestrale intermezzo's, zowel de politieke als de culturele mars van de geschiedenis volgend, worden gespeeld door het Noord Nederlands Orkest. Dit project is een samenwerking met de Provincie Drenthe.

[Don Giovanni, get your act together boy! van Mozart \(zomer 2023\)](#)

Deze opera wordt sterk fysiek theater. Dit vereist de inhoud van de opera: een getroebleerde seksualiteit bij bijna alle personages. De productie speelt op diverse plekken op ons terrein en wordt uitgevoerd met live piano voor de recitatieven en met een pre-recorded surround-orkest. We werkten eerder succesvol met een pre-recorded surround-orkest bij het 20^e-eeuwse *Sancta Susanna* van Hindemith en experimenteerden succesvol met pre-recorded zangers en foley bij de operafilm *Gianni Schicchi*.

Don Giovanni krijgt een filmische, beweeglijke look. Wij willen dat het publiek zich voyeur voelt; het wordt deelgenoot gemaakt van de onverzadigbare seksuele driften van de personages. De aangename en soms gênante bezigheid meegevoerd te worden in andermans geheimen, wordt maximaal gevoed. Doordat het publiek dicht op de actie zit, voelt men de hartritmestoonissen van de karakters. Het publiek is Il Commendatore, zij zijn het die de seksuele escapades van Don Giovanni goed- of afkeuren. Zij mogen beslissen of hij eeuwig zal branden in de hel of mag gloriëren in de hemel. De productie is een samenwerking met AMPA. De voorstelling is voor volwassenen én bovenbouwscholieren (15+) en heeft een belevingsprogramma.

[Otello van Shakespeare, Verdi en Van Bergeijk \(zomer 2024\)](#)

Shakespeares meesterwerk is door Giuseppe Verdi op een verstikkende manier op muziek gezet. Alles gaat moedwillig kapot in deze opera. Er is geen werk dat het publiek ellendiger van pijn en verdriet achterlaat. We bewerken deze opera voor een klein maar dwingend orkest tot een flitsend stuk hedendaags muziektheater van 90 minuten, met muziek van Verdi en Floris van Bergeijk. Shakespeare, Verdi en Van Bergeijk worden zoals we dat eerder deden met *Romeo & Julia*, *het paradijs ligt onder de voeten van je moeder* en *Falstaff Revisto* effectief theatraal afgewisseld. Een van de meren in het natuurgebied de Rottige Meenthe wordt de zee van Cyprus, de plaats van de oneindige hoeveelheid intriges. Voor de scholieren is er een 2.0-versie en een belevingsprogramma over discriminatie wat we ontwikkelen i.s.m. Tûmba, hét kenniscentrum discriminatie en diversiteit in Fryslân.

Jevgeni Onegin, het intieme verhaal over vriendschap en liefde van Tchaikovsky (kerst 2024)

Vriendschap is het belangrijkste thema in deze Russische hartverscheurende opera gebaseerd op de weergalozes roman van Poesjkin. Het (jeugdige) publiek zal de scheuren die in de vriendschappen ontstaan stuk voor stuk herkennen. Het leven op het platteland speelt een hele grote rol in deze opera. Deze sobere voorstelling wordt gespeeld in de stal van ons operaterrein.

Opera Seria (najaar 2022)

Voor een publiek uit de 21e-eeuw, verslaafd aan podcasts en tv-series, in een tijd waarin de moderne aandachtspanne maar dertig minuten lijkt, brengt Opera Spanga een alternatief: *Opera Seria*. Een volledig gezongen dramaserie van zes afleveringen van elk twintig minuten. Elk 'seizoen' presenteert één verhaal, zodanig opgedeeld dat we eindigen met een cliffhanger. Het Nederlandse publiek kan onze serie live meemaken, beluisteren op podcast en bekijken op ons YouTube-kanaal. De plots voor onze series worden ontleend uit beroemde opera's, zoals 'liefjesswapping' uit *Così fan Tutte*, of een vader die probeert de romance tussen zijn zoon en de hoer uit de stad te verbreken, uit *La Traviata*. De verhalen spelen zich af in provinciestedjes uit het alledaagse Nederland van nu.

Voor het eerste seizoen nodigen we de schrijverscombinatie Van Bergeijk/Levi uit. Afhankelijk van het succes, kunnen andere (jonge) schrijfteams worden uitgenodigd, in de stijl van tv-series. We werken met jonge en oudere zangers en een elektro/akoestische band. De liveopnames met publiek, verdeeld over drie opeenvolgende weekenden, vinden plaats in AMPA, Tilburg. We werken met een combinatie van eenvoudige sets en diaprojecties (zoals we dat eerder zo mooi en toch betaalbaar produceerden in de operafilm *Donna Giovanna*). De voertaal van de afleveringen is Engels, zodat de serie kan worden opgepikt door internationale omroepen die in de afgelopen jaren onze speelfilms hebben uitgezonden.

Opera heeft zijn publiek uitgebreid via HDTV-uitzendingen en bioscoopvertoningen. We erkennen, sinds in 2003 onze operafilm *Rigoletto* (de eerste in zijn soort in Nederland) uitkwam, dat film een manier is om opera bij een groter publiek en internationaal te kunnen brengen. Film, met zijn vermogen om de gezichten en emoties van de zangers dichterbij het publiek te brengen, en om hele snelle locatieswitches te maken is een medium dat nog voortdurend in ontwikkeling is. We verwachten dat *Opera Seria* niet alleen jong publiek zal aantrekken, maar ook jonge zangers zal aanmoedigen om de oude vorm van opera te omhelzen.

7. Positionering en profilering

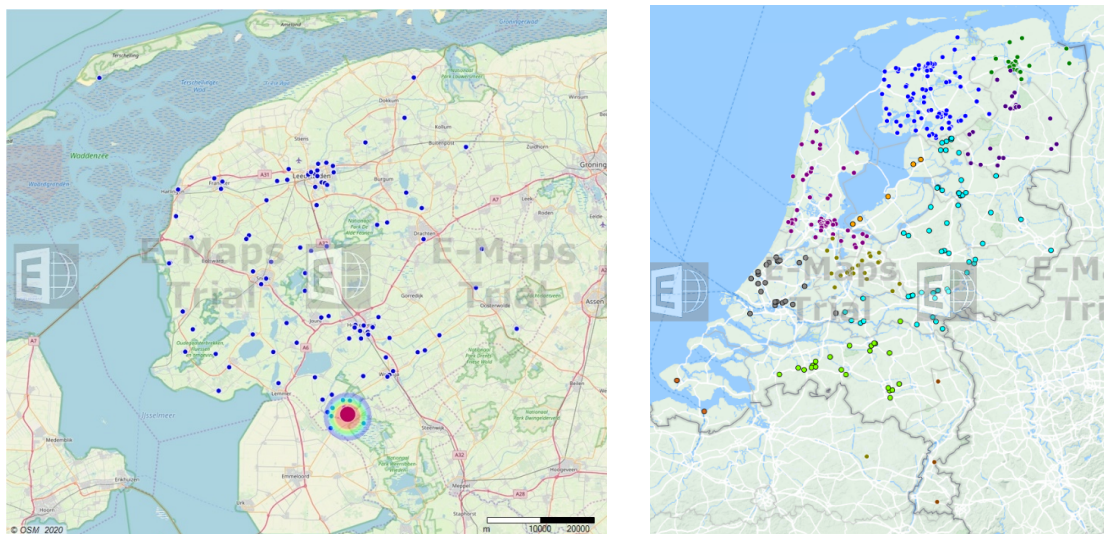
Opera Spanga is een van de weinige professionele producerende instellingen in Friesland. We hebben veel trouwe bezoekers die iedere zomer terugkomen. We hebben in 30 jaar tijd een operatraditie opgebouwd waarbij een combinatie van de reis naar Spanga op het platteland, de sfeer en randprogrammering op locatie en natuurlijk een kwalitatief hoogstaande voorstelling, ervoor zorgt dat mensen jaarlijks terugkomen. Zij weten wat ze kunnen verwachten: een spannende en verrassende voorstelling in een bijzondere omgeving. Al sinds jaar en dag onderneemt een groot deel van ons publiek vanuit heel Nederland de reis naar Spanga. Ook internationaal staat Opera Spanga op de kaart. *Aida* en *Corto Maltese* waren in 2018 te zien in Malta, als de enige Nederlandse producties in het kader van Leeuwarden-Friesland Culturele Hoofdstad 2018.

De komende jaren willen wij Opera Spanga nog steviger verankeren in het Friese cultuurlandschap. Door op een nieuwe locatie jaarrond te produceren worden onze zichtbaarheid, toegankelijkheid en samenwerkingsmogelijkheden met de onderwijsinstellingen vergroot. Zo kunnen wij vaker en op meer manieren de rijke verhalen van opera vertellen. Dit biedt automatisch meer mogelijkheden om nieuw publiek te bereiken en bestaand publiek te blijven interesseren: mensen kunnen immers op verschillende momenten in wisselende seizoenen een voorstelling van Opera Spanga bezoeken. De locatie, de jonge makers en de onverminderde creativiteit van Van Eijk houden het operagenre springlevend.

Publiek, pr en marketing

We leggen in onze plannen geen prioriteit van groei van het publiek per productie, maar van een publieksgroei door de grotere omvang en diversiteit van ons programma.

Geografische spreiding vanuit het 200 inwoners tellende buurtschap Spanga

Bezoekers van de voorstelling *Pagliacci/Il Tabarro* in 2019. De rode punt is Spanga.

Het volwassen publiek komt uit het hele land naar ons toe. De bezoekers uit Friesland zijn procentueel in de meerderheid en komen uit de hele provincie. We richten ons vooral op de scholen uit de noordelijke provincies en op de scholen uit andere delen van het land die hun introductieweek houden in het op een steenworp afstand gelegen natuurgebied De Weerribben.

De onvoorspelbare grillen van het publiek

We kunnen niet bewerkstelligen dat onze voorstellingen op ieder individu de uitwerking heeft die wij voor ogen hebben. Wat we wél kunnen én willen is iets indringends tonen. Dit kan zowel met schoonheid en poëzie als met een prikkelend verhaal bewerkstelligd worden.

Publieksbereik

Opera Spanga heeft een avontuurlijk publiek. Het lukt al dertig jaar om operaliefhebbers zowel naar eigentijdse versies van klassiekers als naar nieuw gecomponeerde opera's te trekken. In 2019 presenteerde Opera Spanga *Pagliacci* en *Il Tabarro*, twee korte opera's die bij het publiek minder bekend zijn. Desondanks trokken we ruim 3.300 bezoekers. *Aida* in 2018 trok in Friesland ruim 6.000 mensen. We denken daarom dat we de komende jaren, afhankelijk van de titel, 2.000 - 5.000 kaarten kunnen verkopen voor de reguliere voorstellingen. De verkoop van de schoolvoorstellingen staat hier los van en verloopt via onze educatiepartners.

		voorstellingen	totaal aantal bezoekers per jaar (incl. genodigde)	medewerkers betaald en vrijwillig
2017	<i>La Traviata</i>	9	3659	104
	<i>Anne&Zef</i>	7	1000	29
2018	<i>Aida</i>	11	6000	<300
	<i>Aida Malta</i>	3	1000	
	<i>Corto Maltese Malta</i>	2	700	
	<i>Anne&Zef Albanie Kosovo</i>	4	600	29
2019	<i>Anne&Zef Duitsland</i>	2	400	29
	<i>Pagliacci/Il Tabarro</i>	9	3600	143
	gemiddeld 2021-2024	25	6000	100

Publieksbenadering: nieuwe en oude oren, oude en nieuwe sporen

Vanaf 2020 richten wij ons naast het bestaande publiek op een heel nieuwe doelgroep: jongeren vanaf 12 jaar. Hiermee nemen we een risico: jonge mensen komen over het algemeen nauwelijks in aanraking met opera en ook op scholen wordt dit genre niet standaard behandeld binnen de cultuureducatie. Om het operagenre ook in de toekomst levend te houden, zullen we zelf moeten zorgen voor nieuwe aanwas van publiek met 'nieuwe oren'. In 2020 nemen we met *WAKE UP!* een voorsprong op onze ambities om in 2021-2024 jaarlijks een opera voor jongeren te produceren. Willen we dit echt kunnen uitbouwen, dan zijn continuïteit en stabiliteit van onze financiële basis belangrijke voorwaarden.

Naast de nieuwe oren koesteren wij de oude oren. Het bestaande publiek is zeer belangrijk voor ons - mede dankzij hen maken wij al dertig jaar opera. We houden hun 'zomertraditie' in ere door ieder jaar een nieuwe voorstelling te blijven maken, zoals ze van ons gewend zijn. Onze ervaring is dat het vaste publiek nieuwsgierig is naar Opera Spanga's versie van klassiekers. Met *Carmen*, *Don Giovanni*, *Otello* en *Jevgeni Onegin* komen we daarin ruimschoots tegemoet. We prikkelen het bestaande publiek ook met de nieuwe kerstprojecten, waarbij kleinschaligheid en diversiteit een nieuwe opera-ervaring zullen bieden. Wij verwachten dat we met een betere spreiding van producties en activiteiten gedurende het jaar ook nieuwe bezoekers zullen aantrekken.